

Vernisáž výstavy „1945: Národní shromáždění zahajuje“

14.5.2025 - | Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

Ve středu 14. května 2025 se uskutečnila slavnostní vernisáž výstavy „1945: Národní shromáždění zahajuje“, kterou připravila odborná pracoviště Kanceláře Poslanecké sněmovny. Expozice přibližuje osudy československého parlamentu, jeho členů i zaměstnanců před vypuknutím druhé světové války, v jejím průběhu i těsně po ní.

Výstavu zahájili první místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Věra Kovářová a vedoucí Kanceláře Poslanecké sněmovny Martin Plíšek.

Podpis mnichovské dohody ukončil éru prvorepublikového parlamentarismu. Během druhé republiky došlo výraznému omezení politického života a marginalizaci role parlamentu. Po zřízení Protektorátu Čechy a Morava byla existence zákonodárného sboru v podstatě vyloučena. Mnoho poslanců a senátorů se z veřejného života zcela vytratilo, zatímco jiní riskovali životy v rodícím se odboji proti německé okupaci. Kariéry těch předválečných poslanců, kteří své politické působení již v polovině třicátých let spojili s nacistickou ideologií, naopak přirozeně akcelerovaly. Výstava tak představuje různé cesty, po nichž za okupace kráčeli předváleční členové československého Národního shromáždění.

Autoři expozice se dále věnovali osvobození a obnově republiky a parlamentního života. Prozatímní Národní shromáždění se poprvé sešlo 28. října 1945 v budově Rudolfiny. Téhož dne potvrdilo ve funkci prezidenta republiky Edvarda Beneše, který přijel do slavnostně vyzdobené Rudolfiny a přednesl před plénem projev. Budova Rudolfiny nesplňovala kritéria pro stálé parlamentní zasedání. Za nové sídlo Národního shromáždění proto byla zvolena budova bývalé Pražské burzy peněžní a zbožní.

Legislativní činnost Prozatímního Národního shromáždění byla široká, zákony řešily kromě aktuálních hospodářských a společenských otázek a poválečné obnovy také vyrovnání společnosti s nedávnou válečnou minulostí. Prozatímní Národní shromáždění bylo chápáno jako dočasné a mělo působit do doby, než se sejde Ústavodárné Národní shromáždění, které vzejde z voleb. K těm lidé v Československu šli 26. května 1946.

Použité fotografie a dokumenty pocházejí z fondů Archivu Poslanecké sněmovny, Archivu hlavního města Prahy, Národního archivu, Vojenského historického ústavu Praha, Státního okresního archivu Písek a sbírek Parlamentní knihovny.

<https://www.psp.cz/zprava/20964>